

УДК 378.048.2

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-125-137>

РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О. Г. Олексієнко

ORCID 0000-0002-8625-7936

А. Г. Розказов

ORCID 0000-0001-9887-3835

У статті обґрунтовано важливість формування та розвитку управлінської компетентності у здобувачів вищої освіти, яка надає можливостей майбутньому фахівцю приймати адекватні рішення у відповідних ситуаціях, беручи на себе відповідальність за певну діяльність, застосовуючи ці знання, здійснювати адміністративно-управлінські функції, змінювати свої статусно-рольові характеристики у виконанні покладених функціональних обов'язків. Управлінська компетентність є важливою складовою та умовою формування загальної та педагогічної культури здобувачів вищої освіти як фахівців вищого кваліфікаційного рівня.

Авторами розкрито теоретичні основи управлінської компетентності здобувачів вищої освіти. У статті розглянуто семантику поняття «управлінська компетентність». Запропоновано розглядати управлінську компетентність здобувачів вищої освіти як здатність і готовність майбутнього фахівця ефективно впливати на хід (виробничого, педагогічного, освітнього та ін.) процесу, виконувати завдання організаційного характеру, планувати та прогнозувати прийняття майбутніх власних управлінських рішень, а також здатність до рефлексії, як особистісної, так і професійної. Досліджено управлінську компетентність як складову частину професійної компетентності майбутнього фахівця, яка являє собою систему внутрішніх ресурсів, необхідних для організації ефективного досягнення поставлених особистих цілей та цілей організації відповідно до мети професійної діяльності. Виокремлено основні напрямки реалізації управлінської компетентності як складової професіоналізму майбутніх фахівців. Проаналізовано компоненти управлінської компетентності. На основі функціонально-аналітичного підходу виокремлено складові структури управлінської компетентності здобувача вищої освіти, такі як: соціально-

комунікативна, методологічна, психолого-педагогічна, інформаційна, організаційна, загальнокультурна.

Ключові слова: *компетентність, компетентнісний підхід, управління, управлінська компетентність здобувачів вищої освіти, управлінські навички, управлінська діяльність.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Сучасне реформування системи вищої освіти в Україні обумовлюється створенням якісних умов підготовки майбутніх професіоналів за світовими та європейськими стандартами. Ці виклики часу обумовили масштабні перетворення в системі вищої освіти в Україні та необхідності спрямування освітнього процесу на запровадження компетентнісного підходу.

В сучасних умовах фахівець, який швидко приймає раціональні рішення, має високий рівень знань, умінь, досвіду, який генерує нові ідеї, готовий діяти адекватно в певних обставинах, стає запорукою подальшого інноваційного розвитку суспільства. У переважній більшості сучасні керівники є висококваліфікованими фахівцями у своїй справі, але водночас багатьом з них бракує певних управлінських навичок, що виявляється у помилках при вирішенні складних завдань, неефективному управлінні, нездатності попереджувати й вирішувати конфлікти тощо. Тому високий рівень управлінської компетентності є умовою подальшого професіонального розвитку та успішної діяльності кожного здобувача освіти. Дослідження процесу розвитку управлінської компетентності здобувачів вищої освіти під час навчання є актуальною проблемою та одним з головних факторів забезпечення розвитку економіки та зростання добробуту суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. У своїх дослідженнях проблемою формування управлінської компетентності у професійній підготовці фахівців різних спеціальностей займалися такі науковці, як: О. Ажиппо, Н. Благун, Н. Болубаш, А. Грушева, Т. Гура, Ю. Дубревський, О. Керекеша-Попова, А. Клімова, К. Копняк, В. Король, М. Корольова, Л. Макодзей, О. Мармаза, Н. Перевознюк, Л. Половенко, І. Семикін, П. Третьяков, Р. Шаповал, Т. Щучка, В. Ягоднікова та ін.

Проблема формування та розвитку управлінської компетентності у процесі підготовки фахівців різних спеціальностей є предметом наукових пошуків багатьох вчених. Але питання формування управлінської компетентності здобувачів вищої освіти залишається недостатньо дослідженим.

Мета статті – висвітлення теоретичних основ управлінської компетентності здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Перелік компетентностей та результатів освіти, якими має володіти сучасний педагог, визначено у стратегічному документі – «Педагогічна Конституція Європи», що був прийнятий членами Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи під час проведення Другого Форуму ректорів педагогічних університетів Європи. В документі виділені 7 основних компетентностей, а саме:

- комунікативна компетентність (зокрема, вільно володіти кількома європейськими мовами);
- компетентність самоідентичності;
- компетентність справедливості;
- лідерська компетентність;
- дослідницько-аналітична компетентність;
- здатність навчатися протягом життя;
- емпатія – здатність розуміти переживання учня чи студента та співпереживати в процесі спілкування.

На сьогодні чіткого та однозначного визначення поняття «управлінська компетентність здобувача вищої освіти» на офіційному рівні та науковцями майже не надається.

У загальному сенсі під «управлінням» Г. Атаманчук розуміє процес і продукт свідомості та волі людей, найважливішим напрямом дії їх розуму. Управління здійснюється в системах «людина – техніка», «людина – технологія», «людина – природа», «людина – техніка (технологія) – природа» тощо, але здійснюється саме тому, що в них у якості первинного, «управляючого» компонента виступає людина (Атаманчук, 2010, с. 18).

На думку Н. Мельтюхової (2010), «управління» є функцією організованих систем (біологічних, соціальних, технічних), яка забезпечує реалізацію мети і підтримку режиму діяльності, сталість і розвиток певних структурних елементів (с. 722).

Л. Нечаюк, Н. Телеш «управління» визначають як цілеспрямований вплив суб'єкта на об'єкт управління за допомогою певної системи методів і технічних засобів з використанням особливої технології для досягнення поставленої мети (Нечаюк, Телеш, 2003, с. 11).

В узагальненому вигляді В. Колпаков та О. Кузьменко (2003) управління пропонують розуміти як діяльність суб'єкта, що має прояв у цілеспрямованому, організуючому впливі на об'єкт управління та яка здійснюється з метою приведення його у бажаний для суб'єкта стан (с. 9).

Під компетенцією у Великобританії розуміють здатність застосовувати знання, вміння і навички за умови дотримання у роботі професійних стандартів. Дж. Читем (G. Cheetham) та Дж. Чиверс (G. Chivers) у якості основних дефініцій, що описують компетенції, визначають когнітивні (явні і неявні знання), функціональні (ноу-хау), особистісні (поведінку) і етичні компетенції (цінності і принципи). До них автори додають ще метакомпетенції – стресостійкість, яка пов'язана зі здатністю переносити критику і вміння впоратися з невизначеністю, що виражається в таких якостях, як націленість на комунікацію і саморозвиток, креативність, аналітичність, готовність до вирішення проблем (Кудрявцева, 2012, с. 61).

Положеннями Закону України «Про вищу освіту» (у редакції від 26.02.2021 р.) «компетентність» визначається як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей (Закон України «Про вищу освіту», 2021).

Поняття «управлінська компетентність» дослідники трактують по-різному: від загальних (на кшталт, управлінська компетентність – це здатність фахівця виконувати управлінську діяльність) до дуже вузьких визначень, що стосуються безпосередньо фахівців окремих спеціальностей. Тому у контексті порушеної теми вважаємо за потрібне розглянути також семантику поняття «управлінська компетентність».

Так В. Фефелова (2010) зазначає, що управлінська компетентність фахівця – це здатність ефективно проектувати та здійснювати управлінську діяльність з використанням знань, умінь і навичок, а також мотивації та особистісних якостей, необхідних для успішного управління.

На думку О. Луцького (2012), управлінська компетентність є складним індивідуально-професійним утворенням, яке інтегрує в собі професійні теоретичні знання, практичні уміння, навички, професійно-особистісні цінності та якості, забезпечує кваліфіковане здійснення управлінської діяльності та свідомий вибір моделей поведінки (с. 131-134).

А. Грушева (2015) досліджує управлінську компетентність як соціально-детерміновану системну динамічну компоненту професійної компетентності, яка активується в процесі управлінської діяльності і спрямована на досягнення цілей на основі застосування знань, умінь, навичок і професійно важливих якостей, що обумовлюють здібності майбутнього фахівця до продуктивної професійної діяльності.

Т. Щучка (2015) у своєму дослідженні зазначає, що управлінська компетентність – це інтегративна якість особистості, за допомогою якої в

рамках правової, регламентованої економічної інформаційної системи можливо планувати ефективні рішення, стратегії поведінки в конкретних ситуаціях професійної діяльності, здійснювати результативну організаційно-управлінську діяльність.

Інші науковці управлінську компетентність розглядають як здатність вирішувати управлінські завдання й проблеми, що постають перед професіоналом у різних сферах діяльності завдяки використанню набутих знань, умінь та навичок, навчального й життєвого досвіду та відповідно до засвоєної системи цінностей, сукупності професійно-особистісних здібностей і операційно-технологічних характеристик управлінських умінь, які забезпечують прийняття управлінських рішень (Керекеша-Попова, 2020, с. 52).

У свою чергу Л. Згалат-Лозинська та Н. Головач (2018) визначили 10 основних компетенцій, які характерні для управлінського персоналу: стратегічне та аналітичне мислення; володіння системою вирішення управлінських проблем; генерація ідей; лідерство; комунікативність; емоційно-вольова сфера; гнучкість поведінки; ділові якості; організаційно-управлінські якості; управлінська культура (с. 70).

В цьому контексті управлінську компетентність слід розглядати як складову частину професійної компетентності, що являє собою систему внутрішніх ресурсів, необхідних для організації ефективного досягнення поставлених особистих цілей та цілей організації відповідно до мети професійної діяльності.

Враховуючи зазначене, пропонуємо розглядати управлінську компетентність здобувачів вищої освіти як здатність і готовність майбутнього фахівця ефективно впливати на хід (виробничого, педагогічного, освітнього та ін.) процесу, виконувати завдання організаційного характеру, планувати та прогнозувати прийняття майбутніх власних управлінських рішень, а також здатність до рефлексії, як особистісної, так і професійної.

Аналіз досліджень вітчизняних та закордонних науковців показав, що в основному у структурі управлінської компетентності здобувачів вищої освіти присутні такі компоненти:

- *когнітивна* – сукупність науково-теоретичних і науково-практичних знань про управлінську діяльність;
- *діяльнісна* – сукупність вмінь та навичок, необхідних для вирішення завдань управління;
- *мотиваційна* – сукупність потреб, інтересів, мотивів, установок, цінностей і цілей управлінської діяльності;

- *рефлексивна* – здатність до адекватної оцінки себе як особистості, професіонала, суб'єкта управлінської діяльності;

- *особистісна* – сукупність особистісних якостей, які обов'язково мають бути притаманні професійно-компетентному управлінцю (Дроніна, 2019, с. 41).

Управлінська компетентність є найбільш визначальною у професійній діяльності фахівця і складається з певних складових, сформованість яких характеризує готовність здобувача вищої освіти до продуктивного та результативного виконання своїх майбутніх обов'язків.

На основі функціонально-аналітичного підходу можна виділити наступні складові структури управлінської компетентності здобувача вищої освіти, що представлено на рисунку 1.

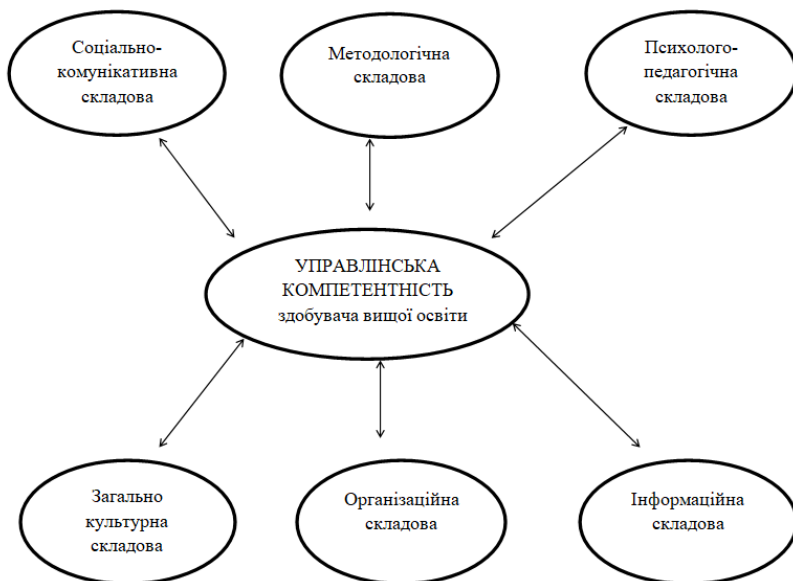

Рис. 1. Структура управлінської компетентності здобувача вищої освіти

Аналіз досліджень за даною проблематикою дав можливість виокремити основні напрямки реалізації управлінської компетентності як складової професіоналізму майбутніх фахівців:

- організаційно-управлінський, який характеризується реалізацією отриманих у процесі навчання навичок, щодо планування, вироблення

критеріїв та підходів оцінки щодо матеріально-технічного забезпечення процесу тощо;

- навчально-методичний, який характеризується реалізацією отриманих у процесі навчання навичок щодо забезпечення процесу навчання, підвищення кваліфікації тощо;

- технологічний, який характеризується реалізацією отриманих у процесі навчання навичок щодо використання інноваційних технологій у виробничому (навчальному процесі) тощо;

- психолого-педагогічний, який характеризується реалізацією отриманих у процесі навчання навичок щодо аналізу, стимулювання та мотивації та ін.

Як зазначають дослідники, головним інструментом розвитку персоналу є освіта і навчання. Освіта є цілеспрямованою пізнавальною діяльністю особистості щодо опанування знаннями, уміннями та навичками, та їх удосконалення. Процес навчання орієнтований на результат засвоєння особистістю системи знань, практичних умінь, навичок та пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і творчої діяльності, а також загальної та професійної культури, що у своїй сукупності характеризують соціальний портрет та індивідуальну особливість цієї людини (Гетьман, 2016, с. 98). Тому процес формування управлінської компетенції здобувача вищої освіти повинен створювати умови для:

- опанування організаційно-управлінськими навичками щодо стратегічного та аналітичного мислення, вирішення управлінських проблем, генерації ідей та пропозицій тощо;

- розвитку особистих якостей, таких як лідерство, ділові якості, управлінська культура, стійкість до стресів, комунікабельність, безконфліктність тощо.

Зміст управлінської компетентності здобувача вищої освіти у загальному вигляді охоплює такі навички: комунікативні, навички управління людьми, командні навички, навички обслуговування клієнтів, орієнтація на кінцеві результати, вирішення проблем тощо.

Висновки. Сучасні перетворення у суспільстві, що відбуваються на засадах публічності, передбачають впровадження нових навичок у діяльності сучасного фахівця. Серед них найважливішими є взаємодія та співпраця з суб'єктами суспільства, зосередження на задоволенні та врахуванні інтересів різних представників робочого колективу та суспільства у вирішенні спільних проблем, оптимізації процесу надання послуг, навчання, виробництва тощо. За цих умов формування навичок

щодо здійснення управлінської діяльності майбутніх фахівців стає необхідним елементом навчального процесу.

Сучасний розвиток суспільних відносин створює необхідність формувати у здобувачів здатність взаємодіяти та функціонувати на багатьох соціальних рівнях. Особистий рівень вбачає створенням нових процедур і правил взаємодії у суспільстві, реалізації аналітичних можливостей, виробленні управлінських рішень тощо. Індивідуальний рівень передбачає здійснення комунікацій як з окремими фізичними особами, так і з урядовими і неурядовими організаціями, та їх представниками. Колективний рівень потребує використання здібностей щодо участі у житті організації, підприємства, громади, публічному управлінні тощо. За цих умов змінюються пріоритети у діяльності майбутнього фахівця, покладаються нові вимоги щодо формування їх професійної компетентності, яка набуває ще однієї важливої якості – управлінської.

Опанування управлінською компетентністю майбутніми фахівцями надає можливостей майбутньому фахівцю у найближчій перспективі приймати адекватні рішення у відповідних ситуаціях, беручи на себе відповідальність за певну діяльність, та застосовуючи ці знання, здійснювати адміністративно-управлінські функції, змінювати свої статусно-рольові характеристики у виконанні покладених функціональних обов'язків.

Література

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: учебник. Москва : Изд-во «Омега-Л», 2010. 525 с.
2. Гетьман О. О. Розвиток персоналу в забезпеченні безпеки ринку праці. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 1. С. 97-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2016_1_14 (дата звернення: 15.03.2021).
3. Грушева А. А. Формування управлінської компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: теорія і практика: монографія. Ірпінь : Вид-во НУДПС України, 2015. 202 с.
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 13.04.2021).
5. Згалаг-Лозинська Л. О. Метод оцінки розвитку управлінського персоналу на вітчизняних підприємствах. *Інноваційна економіка*. 2018. № 9-10. С. 69-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2018_9-10_11 (дата звернення: 15.03.2021).
6. Керекеша-Попова О. В. Формування управлінської компетентності майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійно-педагогічної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Бердянськ, 2020. 317 с.

7. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
8. Кудрявцева Е. И. Компетенции и менеджмент: компетенции в менеджменте, компетенции менеджеров, менеджмент компетенций : монография. Сев.-Зап. ин-т упр. – фил. РАНХиГС. Санкт-Петербург : ИПЦ СЗиУ РАНХиГС, 2012. 340 с.
9. Луцький О. Л. Методичні рекомендації науково-педагогічному складу щодо розвитку управлінської компетентності офіцерів управління органу охорони державного кордону. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна"*. 2012. № 5. С. 131-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2012_5_30/ (дата звернення: 18.03.2021).
10. Мельтюхова Н. М. Управління. Енциклопедичний словник з державного управління. Київ : Вид-во НАДУ, 2010. 820 с.
11. Нецаюк Л. І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент. Київ : ЦУЛ, 2003. 348 с.
12. Педагогическая Конституция Европы. URL: <http://www.arpue.org/index.php/ru/publykatsyy/pedagogicheskaya-konstitutsiya-evropy/141-pedahohichnakonstytutsiia-uevgoru-1> (дата звернення 06.03.2021).
13. Розвиток управлінської компетентності керівників підприємств: монографія / Дороніна М. С. та ін. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2019. 182 с.
14. Фефелова В. Н. Формирование управленческой компетентности специалиста по рекреации и туризму: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Москва, 2010. 187 с.
15. Щучка Т. А. Формирование управленческой компетентности будущего информатика-экономиста в вузе: автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.08; Елецкий государственный университет им. И. А. Бунина. Елец, 2015. 25 с.

References

1. Atamanchuk, H. V. (2010). *Teoriya derzhavnoho upravlinnya*: pidruchnyk [*Theory of Public Administration: textbook*], 525. Moscow: Omeha-L (rus).
2. Hetman, O. O. (2016). Rozvytok personalu v zabezpechenni bezpeky rynku pratsi [Staff development in ensuring labor market security]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 1, 97-105. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2016_1_14 (date of appeal: 15.03.2021) (ukr)
3. Hrusheva, A. A. (2015). *Formuvannia upravlinskoi kompetentnosti maybutnikh ekonomistiv u protsesi profesynoi pidhotovky: teoriya i praktyka*: monohrafiya [*Formation of managerial competence of future economists in the process of professional training: theory and practice*: monograph]. Irpin: NUDPSU Ukrainy (ukr).
4. Zakon Ukrayiny "Pro vyshchu osvitu" [Law of Ukraine "On Higher Education"]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (date of appeal: 13.04.2021) (ukr).
5. Zhalat-Lozynska, L. O. (2018). Metod otsinky rozvytku upravlinskoho personalu na vitchiznianskykh pidpryyemstvakh [Method of assessing the development of management staff at domestic enterprises]. *Innovatsiyna ekonomika*, 9-10, 69-73.

Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2018_9-10_11 (date of appeal: 15.03.2021) (ukr).

6. Kereksha-Popova, O. V. (2020). *Formuvannia upravlinskoï kompetentnosti maybutnikh inzheneriv-pedahohiv u protsesi profesiyno-pedahohichnoi pidhotovky* [Formation of managerial competence of future engineers-teachers in the process of professional and pedagogical training]. (Candidate of Pedagogical Sciences Thesis), 317. Berdiansk (ukr).
7. Kolpakov, V. K. (2003). *Administratyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk* [Administrative law of Ukraine: textbook], 544. Kyiv: Yurinkom Inters (ukr).
8. Kudryavtseva, Ye. I. (2012). *Kompetentsyi i menedzhment: kompetentsyi v menedzhmente, kompetentsyi menedzherov, menedzhment kompetentsiy*: monohrafiya [Competences and management: competencies in management, competencies of managers, management competencies: monograph], 340. Northwestern Institute of Management is a branch of the Russian Academy of National Economy and Civil Service. Saint-Peterburg: ISTS SZIU RANKhyHS (rus).
9. Lutsyy, O. L. (2012). *Metodychni rekomendatsii naukovy-pedahohichnomu skladu odnosytno rozvytku upravlinskoï kompetentnosti ofitseriv upravlinnia orhanu okhorony derzhavnogo kordonu* [Methodical recommendations to the scientific and pedagogical staff on the development of managerial competence of officers of the state border guard body]. *Zbirnyk naukovykh prats Khmelnytskoho instytutu sotsialnykh tekhnolohiy Universytetu "Ukrayina, 5*, 131-134. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2012_5_30/ (date of appeal: 18.03.2021) (ukr).
10. Meltyukhova, N. M. (2010). *Upravlinnia. Entsyklopedychnyy slovnyk z derzhavnogo upravlinnya* [Management. Encyclopedic dictionary of public administration], 820. Kyiv: Vyd-vo NADUs (ukr).
11. Nechayuk, L. I. (2003). *Hotelno-restorannyi biznes: menedzhment* [Hotel and restaurant business: management], 348. Kyiv: TSUL (ukr).
12. Pedagogicheskaya Konstitutsiya Evropy [Pedagogical Constitution of Europe]. Retrieved from <http://www.arpue.org/index.php/ru/publykatsyy/pedagogicheskaya-konstitutsiya-evropy/141-pedahohichnakonstytutsiia-yevropy-1> (date of appeal: 06.03.2021) (rus).
13. Doronina, M. S., Luhova, V. M., Syerikov, D. O., & Doronin, S. A. (2019). *Rozvytok upravlinskoï kompetentnosti kerivnykiv pidpryyemstv*: monohrafiya [Development of managerial competence of business leaders: monograph], 182. Kharkiv: FOP Liburkina L. M. (ukr).
14. Fefelova, V. N. (2010). *Formuvannia upravlinskoï kompetentnosti fakhivtsia z rekreatsii i turyzmu* [Formation of managerial competence of a specialist in recreation and tourism]. (Candidate of Pedagogical Sciences Thesis), 187. Moscow (rus).
15. Shchuchka, T. A. (2015). *Formuvannia upravlinskoï kompetentnosti maybutnoho informatyka-ekonomista v vuzi* [Formation of managerial competence of the future computer scientist-economist at the university]. (Abstract of Candidate of Pedagogical Sciences Thesis), 25. I. A. Bunin Yelets State University. Yelets (rus).

**ФОРМИРОВАНИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
СОИСКАТЕЛЕЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ****О. Г. Алексеевко, А. Г. Рассказов**

В статье обоснована важность формирования и развития управленческой компетентности у соискателей высшего образования, которая дает возможность будущему специалисту принимать адекватные решения в соответствующих ситуациях, беря на себя ответственность за определенную деятельность, применяя эти знания, осуществлять административно-управленческие функции, изменять свои статусно-ролевые характеристики в исполнении возложенных функциональных обязанностей. Управленческая компетентность является важной составляющей и условием формирования общей и педагогической культуры соискателей высшего образования как специалистов высшего квалификационного уровня.

Авторами раскрыты теоретические основы управленческой компетентности соискателей высшего образования. В статье рассмотрена семантика понятия «управленческая компетентность». Предложено рассматривать управленческую компетентность соискателей высшего образования как способность и готовность будущего специалиста эффективно влиять на ход (производственного, педагогического, образовательного и др.) процесса, выполнять задачи организационного характера, планировать и прогнозировать принятия в будущем собственных управленческих решений, а также способность к рефлексии, как личностной, так и профессиональной. Исследована управленческая компетентность как составляющая часть профессиональной компетентности будущего специалиста, которая представляет собой систему внутренних ресурсов, необходимых для организации эффективного достижения поставленных личных целей и планов в профессиональной деятельности. Выделены основные направления реализации управленческой компетентности как составляющей профессионализма будущих специалистов. Проанализированы компоненты управленческой компетентности. На основе функционально-аналитического подхода выделены составляющие структуры управленческой компетентности соискателя высшего образования, такие как: социально-коммуникативная, методологическая, психолого-педагогическая, информационная, организационная, общекультурная.

Ключевые слова: компетентность, компетентностный подход, управление, управленческая компетентность соискателей высшего образования, управленческие навыки, управленческая деятельность.

MANAGERIAL COMPETENCE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION APPLICANTS**O. H. Oleksiyenko, A. G. Rozskazov**

The article justifies the importance of managerial competence mastering of the higher education applicants. This provides opportunities and skills for the future specialist to make adequate decisions in appropriate situations, taking responsibility for certain activities, applying this knowledge, exercise administrative and managerial functions, change their status and role characteristics in the performance of assigned functional duties. Managerial competence is an important component and condition of general and pedagogical culture formation of higher education applicants as the highest qualification level specialists.

The authors disclosed the theoretical foundations the managerial competence of higher education applicants. Semantics of "managerial competence" is considered. It is proposed to consider the managerial competence of higher education applicants as the ability and readiness of the future specialist to effectively influence on the course (production, pedagogical, educational, etc.) of the process, to fulfill organizational tasks, to plan and predict the adoption of future own management decisions, as well as the ability to reflect, both personal and professional. Managerial competence has been investigated as an integral part of the professional competence of the future specialist. It is a system of internal resources necessary to organize the effective achievements of the personal and organization goals in accordance with professional activity. The implementations of main directions of managerial competence as the component of future specialist's professionalism are highlighted. The components of managerial competence are analyzed. On the basis of the functional-analytical approach the components of the managerial competence structure of the higher education applicants are allocated, such as: socio-communicative, methodological, psychological-pedagogical, information, organizational, general culture is identified.

Key words: *Competence, competence approach, management, higher education applicant's managerial competence, managerial skills, management activity.*

Олексієнко Оксана Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Северодонецьк, Україна). E-mail: ok228b@ukr.net

Алексееенко Оксана Григорьевна – кандидат педагогических наук, доцент кафедры педагогики Восточноукраинского национального университета имени Владимира Даля (г. Северодонецк, Украина). E-mail: ok228b@ukr.net

Oleksiyenko Oksana Hryhorivna – Candidate of Pedagogical Sciences (Ph.D. in Pedagogy), Associate Professor, Associate Professor at the Pedagogy Department of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: ok228b@ukr.net

Розсказов Андрій Григорович – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічної служби та управління навчальними й соціальними

зкладами, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ, Україна). E-mail: rag2017@i.ua

Рассказов Андрей Григорьевич – кандидат наук по государственному управлению, доцент кафедры публичной службы и управления учебными и социальными учреждениями, Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко (г. Старобельск, Украина). E-mail: rag2017@i.ua

Rozskazov Andriy Gryhorovych – Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor at the Department of Public Service and Management of Educational and Social Institutions, Luhansk Taras Shevchenko National University (Starobilsk, Ukraine). E-mail: rag2017@i.ua